

LES NOTES DE VICTOR RIPOLL

Deixen Ruyra perdut al bosc

La *Guia de rutes literàries per la Xarxa de Parcs Naturals*, editada per la Diputació de Barcelona i que es distribueix amb el darrer número de la revista *Descobrir Catalunya*, inclou un "itinerari Joaquim Ruyra" per la vall d'Olzinelles del Parc del Montnegre i el Corredor, situada al costat de Sant Celoni, a la comarca del Vallès Oriental. Ruyra, segons la guia, lloava la bellesa dels boscos del Montnegre en els seus escrits. A més de reproduir un d'aquests elogis, la guia diu que la font del Rector és un bon indret per a descansar una estona, "potser llegint algun fragment del llibre de Joaquim Ruyra *Marines i boscatges*". També diu que una part del seu univers literari se centra en els boscos del Montnegre. Finalment, la guia recomana una biografia de l'escriptor. Però si els responsables de la guia haguessin llegit la biografia; o bé els llibres de Ruyra; o bé els escrits sobre Ruyra, un dels quals és un "homenot" de Josep Pla; o bé l'*Atles literari de les terres de Girona* (Diputació de Girona), de Narcís-Jordi Aragó i Mariàngela Vilallonga, haurien vist que el Montnegre de Ruyra no és el parc de la Diputació de Barcelona, sinó el veïnat situat al terme municipal de Quart, a la comarca del Gironès, fora de la jurisdicció de la Diputació de Barcelona, dins els boscos de les Gavarres. Ruyra era propietari de dos masos a les Gavarres de Quart i és ben sabut que va explicar l'incendi de les Gavarres de l'any 1928 al llibre *Entre flames*.

Escarpra escapçada

El DIEC2 manté que l'escarpra, la barra de ferro amb un doble bisell a la punta, només serveix per a treballar la pedra. Si en comptes d'informatitzar el diccionari Alcover-Moll, els filòlegs de l'Institut d'Estudis Catalans l'haguessin llegit, haurien vist que serveix per a més coses, com ara treballar la fusta o separar, fent palanca, dues peces o parts d'un cos dur. Per exemple, l'escarpra s'utilitza per obrir caixes de fusta.

Amb els poemes escrits sobre Barcelona, Joan Margarit construeix un relat poètic de la ciutat

Barcelona protagonitza una part important de la poesia de Joan Margarit. Aquesta cristal·lització poètica de Barcelona reflecteix també la vida i l'esperit d'una persona que ha viscut intensament, apassionadament, la ciutat, i que no n'ha viscut només una. Això es pot veure ara de forma impecable al llibre *Barcelona amor final*, publicat per Proa en versió trilingüe catalano-castellano-anglesa, i il·lustrat per fotografies d'època.

Algunes fotografies del llibre són postals. Però, com diu Javier Cercas al pròleg, que ningú no esperi trobar-hi una Barcelona ni de postal ni costumista, tot i que hi apareguin espais emblemàtics de la ciutat.

El poeta ha aplegat els seus textos en vint apartats, que són vint escenaris físics o espirituals, i els ha presentats amb una breu anotació prosística absent de vocació estilística o lírica, atès que, com reconeix Margarit, només és considerat poeta, no pas un escriptor, i ell distingeix clarament entre el poeta i l'escriptor, que és un autor en prosa.

No és un llibre de memòries, tot i que s'hi parli d'una Barcelona viscuda per l'autor en el passat. I no ho és perquè, pensa Margarit, els poemes no són peces memorialístiques. "Parlar del passat en un poema és parlar del present" diu. "En un poema dic -recorda- que el poema té al davant el passat."

Per motius familiars, de jove Margarit va absentar-se de la ciutat i hi va tornar per estudiar a la universitat. Anant i venint de Barcelona va aprendre a enyorar-la. "Els que hi han viscut sempre no saben enyorar Barcelona", diu. Té molt de pes en el llibre la Barcelona dels anys 50, i aquella Barcelona, en gran part desapareguda, dona al llibre un valor especial. Però no és desapareguda del tot, perquè el poeta hi veu encara, darrere les últimes capes de pintura i de vernís acumulades, les que han quedat aparentment amagades.

Com diu de forma molt encertada en l'obertura del volum, els poemes sobre Barcelona no són resultat d'un diàleg entre el poeta i l'entorn, sinó d'"un diàleg amb mi mateix que, en fer-se poema, busca que sigui també el diàleg del lector o la lectora amb la seva ciutat".

El llibre neix d'una proposta de Sam Abrams i l'editor la va acollir bo i pensant en la Fira del Llibre de Frankfurt d'aquesta tardor, però, tot esperant de trobar una subvenció que pogués rebaixar-ne el preu de venda, i que finalment s'ha trobat a Madrid, es va produir un retard que va fer impossible que el volum hi arribés a temps. Sam Abrams va veure que Barcelona mereixia una *monografia* poètica de Margarit i el llibre es justifica no solament pel pes de la ciutat en l'obra de l'autor, sinó perquè, llegint els poemes l'un darrere l'altre i repartits en blocs, és a dir, en capítols, es crea un fil narratiu sorprenent, gairebé màgic, en el qual cada peça queda encaixada en un conjunt, com si fossin variacions musicals, i, a més, variacions musicals jazzístiques, que és una música molt estimada pel poeta, com es deixa constància al llibre.

Joan Margarit ha convertit el vessant barceloní de la seva obra en el llibre antològic *Barcelona amor final*.

Lluís Bonada